

ادبیات فارسی و سه شاخه آن

ادبیات فارسی و سه شاخه آن (a.da.bi.yat-e.far.si.va.se.sh.kha-ye.an)، کتابی به فارسی در ادبیات شناسی نوشته خدای نظر عصازاده که در ۱۹۹۱م در دوشنبه به چاپ رسیده است. مطالب کتاب در یک پیش گفتار، دو فصل و هر فصل در چهار بخش به این ترتیب فراهم آمده است: فصل نخست شامل چهار مقاله «برای ادبیات و فرهنگ مرز سیاسی گذاشتن نارواست»، «انواع نثر نو فارسی و تاجیکی و دری»، «نثر عشقی و ماجراپسندی و داستانهای محمد امان وارسته» و «دو چهره ادبی: محمد اکرم عثمان و اسدالله حبیب»؛ فصل دوم شامل چهار مقاله «روند بازسازی و ادبیات»، «اندیشه ای چند راجع به نقد نثر»، «دو سخنور برادر خوانده: میرزا تورسون زاده و باقی رحیم زاده»، و استعداد را قدر بایدکرد» درباره آدینه هاشم آوازخوان نامی تاجیکستان. نویسنده در این اثر به بررسی ادبیات ایران، افغانستان و تاجیکستان و ویژگیهای آثار برخی از ادیبان تاجیکستانی و افغانستانی می پردازد و شماری از آثار ادبی و انتقادی سخنوران فارس و تاجیک را از دیدگاه بازسازی (پروستریکا) گورباچف بررسی میکند. وی رفتار ناشایست حکومت کمونیستی را با نویسندگانی چون میرزا تورسون زاده، ساتم اولوغ زاده، جمعه آدینه و گل رخسار نیز نکوهیده است.

منبع: ادبیات فارسی و سه شاخه آن، سر سخن، دوشنبه، ۱۹۹۱م.

قبادیانی

“Адабиёти форсӣ ва се шоҳаи он”

“Адабиёти форсӣ ва се шоҳаи он”， китобе ба форсӣ дар адабиётшиносӣ навиштаи Худойназар Асозода， ки дар 1991 дар Душанбе ба чоп расидааст. Матолиби китоб дар як пешгуфтор， ду фасл ва ҳар фасл дар чаҳор бахш ба ин тартиб фароҳам омадааст: фасли нахуст шомили чаҳор мақолаи “Барои адабиёт ва фарҳанг марзи сиёсӣ гузоштан нораवост”， “Анвоъи насри нави форсӣ ва

тоҷикӣ ва дарӣ”, “Насри ишқӣ ва моҷарописандӣ ва дostonҳои Муҳаммад Амон Ворасти” ва “Ду чехраи адабӣ: Муҳаммадакрам Усмон ва Асадулло Ҳабиб”; фасли дувум шомили чаҳор мақола “Раванди бозсозӣ ва адабиёт”, “Андешае чанд роҷеъ ба нақди наср”, “Ду суҳанвари бародархонда: Мирзо Турсунзода ва Боқӣ Раҳимзода” ва “Истеъдодро қадр бояд кард” дар бораи Одина Ҳошим овозхони номии Тоҷикистон ва вежагиҳои осори бархе аз адибони тоҷикистонӣ ва афғонистонӣ мепардозад ва шуморе аз осори адабӣ ва интиқодии суҳанварони форсу тоҷикро аз дидгоҳи бозсозии (перестройка) Горбачев баррасӣ мекунад. Вай рафтори ношоистаи Ҳукумати камунистиро бо нависандагоне чун Мирзо Турсунзода, Сотим Улуғзода, Ҷумъа Одина ва Гулрухсор низ нақӯҳидааст.

Манбаъ: “Адабиёти форсӣ ва се шоҳи он”, Сарсуҳан, Душанбе, 1991.

Қубодиёнӣ

Донишномаи адаби форсӣ. Адаби форсӣ дар Осиёи Миёна. – Техрон: Интишороти вазорати фарҳанг ва иршоди исломӣ, 1380, ҷ. 1, саҳ. 89.